

Luonnonsuojelulain 89 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lajien maahantuontia, kuljettamista ja hallussapitoa

Hakija

Varsinais-Suomen ELY-keskus, Luonnonsuojeluyksikkö
Luonnonsuojelun edistämisyhmä
Yhteyshenkilö: Lotta Mäkinen

Asia

Lupahakemus jokihelmisimpukan ja vuollejokisimpukan maahantuontiin, kuljettamiseen ja hallussapitoon koulutustarkoituksessa osana LIFE Revives -hanketta.

Hakemus

Hakija hakee lupaa jokihelmisimpukan (*Margaritifera margaritifera*) ja vuollejokisimpukan (*Unio crassus*) maahantuontiin, kuljettamiseen ja hallussapitoon koulutustarkoituksessa. Kyse on luonnollisesti kuolleista, kokonaisista pintakäsitellyistä yksilöistä, jotka sisältyvät Tšekissä valmistettuun opetussalkkuun.

Maahantuonnin osalta lupaa haetaan 31.8.2024 asti voimassa olevana. Jokihelmisimpukoita ja vuollejokisimpukoita sisältävä opetussalkku on tarkoitus hankkia luvan voimaantulon jälkeen mahdollisimman pian. Salkku maahantuotaisiin Zábřehista, Tšekistä, Turkuun. Vastaavia salkkuja ei hakijan tietämyksen mukaan tehdä muualla. Maahantuonnin jälkeen ei ole tarkoitus hankkia uusia vastaavia opetussalkkuja.

Poikkeuslupaa hallussapitoon ja kuljettamiseen haetaan toistaiseksi voimassa olevana. Hallussapitopaikkana toimisi Varsinais-Suomen ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön tilat Turun virastotalolla. Koululaisvierailuja tullaan tekemään LIFE Revives -hankkeen puitteissa vuoden 2024 alussa ja epäsäännöllisesti aina vuoden 2027 loppuun asti. Hankkeen jälkeen materiaalia käytetään muissa koulutus- ja yleisötilaisuuksissa.

Tällä hetkellä tarkoituksena on kuljettaa opetussalkkua sisältöineen Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella. Tulevaisuudessa tapahtumia voi kuitenkin olla myös muualla Suomessa, joten poikkeuslupaa kuljettamiseen haetaan koko Suomen alueelle.

Jokihelmisimpukka eli raakku on erittäin uhanalainen laji, joten tietoisuutta lajista on tärkeää saada vietyä eteenpäin. LIFE Revives -hankkeen yhtenä toimenpiteenä on raakkutietoisuuden levittäminen ja erityisesti lasten ja nuorten parissa työskentely. Jotta koulutusta ja tietoisuutta saadaan levitettyä tehokkaalla ja kiinnostavalla tavalla, tarvitaan fyysistä materiaalia kohdelajista. Koululaisvierailuilla, messuilla, yleisötapahtumissa ja muissa tilaisuuksissa oikeiden jokihelmisimpukoiden esittely edistää lajin suojelua, sillä ihmiset pääsevät aidosti tutustumaan lajiin. Muuta tyydyttävää ratkaisua tuskin on, koska fyysisen materiaalin esittäminen on tehokkaampaa kuin pelkkä sähköinen. Esimerkiksi ominaispiirteiden näyttäminen oikean eläimen kuoresta sekä fysiikan esittely auttaa kansalaisia ymmärtämään paremmin jokihelmisimpukkaa.

Opetussalkku sisältää myös muuta jokihelmisimpukan suojeluun ja elinympäristöön liittyvää materiaalia, jolla voidaan edistää lajin suojelua, tunnettavuutta sekä tarjota koulutusta jokihelmisimpukkaan liittyen. Vuollejokisimpukat kuuluvat opetussalkun

sisältöön kiinteänä pakettina. Vaikka LIFE Revives -keskittyy jokihelmisimpukan kantojen elvyttämiseen, myös muiden uhanalaisten ja virtavesille tärkeiden lajien suojelun edistäminen ja tietoisuuden levittäminen on tärkeää. Koska vuollejokisimpukka kuuluu kiinteästi opetussalkun sisältöön, haetaan myös sille poikkeuslupaa. Kokonainen opetussalkku mahdollistaa monipuolisesti erilaisten uhanalaisten lajien suojelutyön edistämisen koulutustarkoituksessa.

Hakemukselle haetaan pikaista käsittelyä, sillä ensimmäiset koulutustilaisuudet on suunniteltu toukokuulle. Opetussalkku olisi hyvä olla mukana näissä tapahtumissa, jotta voidaan tehokkaasti edistää jokihelmisimpukan suojelun ja tietoisuuden levittämistä. Hakijalla on aiempi poikkeuslupa VARELY/2243/2022 elävien jokihelmisimpukoiden istuttamiseen ja hoitamiseen.

Määräykset, joita hakemus koskee

Jokihelmisimpukka ja vuollejokisimpukka ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja. Lisäksi molemmat lajit ovat uhanalaisia ja vuollejokisimpukka kuuluu luontodirektiivin (97/627EY) liitteen IV(a) tiukkaa suojelua edellyttäviin lajeihin. Luontodirektiivin 12 artiklan mukaan näiden lajien hallussapito ja kuljetus on kiellettyä. Luontodirektiivin 16 artiklan mukaan, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisen lajin kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä, 12 artiklan säännöksistä voidaan poiketa mm. koulutustarkoituksessa.

Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitetun lajin yksilöiden, niiden osien tai johdannaisen hallussapito, kuljetus, myynti ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi on kielletty. Luonnonsuojelulain 88 § kieltää rauhoitettuun lajiin kuuluvan yksilön, sen osan tai johdannaisen maastaviennin ja maahantuonnin.

Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää poikkeuksen 87 §:n ja 88 §:n kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan jokihelmisimpukoita ja vuollejokisimpukoita sisältävän opetussalkun maahantuontiin, kuljettamiseen ja hallussapitoon alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa toistaiseksi koko Suomen alueella lukuun ottamatta Ahvenanmaata.
- 2 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 3 Tämä lupa tai sen kopio on oltava toimenpiteitä tehtäessä ja hallussapitopaikassa (esim. puhelimessa) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
- 4 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin.
- 5 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä alueellisten ELY-keskusten kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 6 Luvan käytöstä tulee raportoida vuoden loppuun (31.12.2024) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/659/2024 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä milloin ja miten jokihelmisimpukat ja vuollejokisimpukat maahantuontiin. Lisäksi tulee kuvata, miten niitä on käytetty koulutustarkoituksessa.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 89 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää koulutustarkoituksessa.

Luonnollisesti kuolleita jokihelmisimpukoita ja vuollejokisimpukoita sisältävä Tšekissä valmistettu opetussalkku on tärkeä opetusväline LIFE Revives -hankkeessa. Hankkeen jälkeen salkun käyttöä on tarkoitus jatkaa erilaisissa koulutus- ja yleisötilaisuuksissa.

Muuta tyydyttävää ratkaisua vastaavanlaiseen koulutukseen ei ole, sillä opetussalkkuja ei tehdä muualla kuin Tšekissä, eikä lajien ominaispiirteitä tai fysiikkaa voida esitellä yhtä tehokkaasti videoiden ja valokuvien avulla.

Lajien suotuisan suojelutason saavuttaminen ei luvan mukaisilla toimilla vaarannu, sillä kyse on luonnollisesti kuolleista simpukoista, joiden avulla kerrotaan ihmisille lajien suojelun tärkeydestä.

Muuta huomioitavaa

Jokihelmisimpukka ja vuollejokisimpukka eivät kuulu CITES-lajeihin, joten maahantuontiin ei tarvita erillistä CITES-lupaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 87 §, 88 §, 89 §, 121 §

Luontodirektiivin (97/627EY) artikkelit 12 ja 16

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Päätöksen voimaantulo

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

Päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/659/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/659/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Aalto Tapio 12.02.2024 08:26

Esittelijä Maanpää Liisa 12.02.2024 08:04